

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15021524	CEIP Plurilingüe A Cristina	Carballo	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación primaria	Ciencias Sociais	5º Pri.	2	70

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	22
4.2. Materiais e recursos didácticos	22
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	23
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	23
6. Medidas de atención á diversidade	24
7.1. Concreción dos elementos transversais	24
7.2. Actividades complementarias	25
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	26
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	27
9. Outros apartados	27

1. Introducción

Este curso, o alumnado de 5º EP entra a formar parte do proxecto de libros dixitais: E-DIXGAL posto en funcionamento no noso centro dende hai varios cursos; un proxecto que consiste en traballar os obxectivos e competencias básicas enmarcados na LOMLOE a través dun entorno virtual de aprendizaxe (EVA). O alumnado non traballa con libros de texto, todo é traballado a través desta plataforma na que eles co seu nome de usuario e contrasinal acceden tanto dende o centro coma dende as súas casas aos libros das diferentes materias, incluso sen conexión a internet.

A través da plataforma EVA o alumnado pode enviar diferentes traballos aos seus mestres/as, realizar tarefas de investigación, probas, etc. Poden realizalo tanto no centro educativo como nas súas casas.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura, responsable e eficiente, para buscar información, comunicarse e traballar de maneira individual, en equipo e en rede.	3		4	1-2-3-4-5				4
OBX2 - Expor e dar resposta a cuestións científicas sinxelas, utilizando diferentes técnicas, instrumentos e modelos propios do pensamento científico, para interpretar e explicar feitos e fenómenos que ocorren no medio natural, social e cultural.	1-2-3		2-4	1-2		4		
OBX3 - Identificar as características dos diferentes elementos ou sistemas do medio natural, social e cultural, analizando a súa organización e propiedades e establecendo relacións entre estes, para recoñecer o valor do patrimonio cultural, conservalo, melloralo e emprender accións para o seu uso responsable.			1-2-4-5	1		4	1	1
OBX4 - Identificar as causas e consecuencias da intervención humana na contorna, desde os puntos de vista social, económico, cultural, tecnolóxico e ambiental, para mellorar a capacidade de afrontar problemas, buscar solucións e actuar de maneira individual e cooperativa na súa resolución, e para poñer en práctica estilos de vida sustentables e consecuentes co respecto, o coidado e a protección das persoas e do planeta.	5		2-5		4	1-3-4	1	
OBX5 - Observar, comprender e interpretar continuidades e cambios do medio natural, social e cultural, analizando relacións de causalidade, simultaneidade e sucesión, para explicar e valorar as relacións entre diferentes elementos e acontecementos.	3		4		4	1-3	2	1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX6 - Recoñecer e valorar a diversidade e a igualdade de xénero, mostrando empatía e respecto por outras culturas e reflexionando sobre cuestións éticas, para contribuír ao benestar individual e colectivo dunha sociedade en continua transformación e ao logro dos valores de integración europea.		3			3	1-2-3		1
OBX7 - Participar na contorna e na vida social de forma eficaz e construtiva desde o respecto aos valores democráticos, os dereitos humanos e da infancia e os principios e valores da Constitución española e a Unión Europea, valorando a función do Estado e as súas institucións no mantemento da paz e seguridade integral cidadá, para xerar interaccións respectuosas e equitativas e promover a resolución pacífica e dialogada dos conflitos.	5				1	1-2-3		1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	O universo e a Terra	Describir como se orixinou o universo e coñecer os distintos elementos que conforman o sistema solar. Diferenciar entre os movementos de rotación e translación e as súas consecuencias. Coñecer as fases da Lúa e os efectos que teñen na Terra. Coñecer e describir as partes da Terra e as súas peculiaridades.	10	7	X		
2	A representación da Terra	Identificar as distintas formas de representación da Terra, diferenciando entre plano, mapa e planisferio. Recoñecer os diferentes signos e escalas convencionais. Identificar e diferenciar os distintos tipos de mapas. Comprender os fusos horarios. Recoñecer as coordenadas terrestres.	10	7	X		
3	O clima no mundo	Describir as características da atmosfera e identificar as súas partes. Diferenciar entre clima e tempo atmosférico. Identificar e diferenciar as distintas características do tempo	12	10	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	O clima no mundo	atmosférico. Identificar os diferentes factores climáticos. Recoñecer os diferentes tipos de clima no mundo. Elaborar e interpretar climogramas sinxelos. Ser conscientes do cambio climático e as súas consecuencias no noso planeta.	12	10	X		
4	Clima e paisaxe de Galicia	Descibir as características das zonas climáticas de España e Galicia. Identificar as zonas climáticas da península ibérica. Identificar e diferenciar as distintas paisaxes que podemos atopar en España e Galicia. Recoñecer e localizar nun mapa as principais unidades do relevo e ríos de España e Galicia. Ser conscientes da influencia do ser humano no medio.	12	9		X	
5	Organización política e territorial de España e de Galicia	Comprender e ampliar os coñecementos sobre a constitución española e o estatuto de autonomía. Identificar os dereitos e deberes dos cidadáns. Identificar e diferenciar as formas de organización política e territorial de España e de Galicia. Valorar as diferentes institucións do estado e da autonomía. Recoñecer os símbolos do estado e da autonomía. Distinguir entre parroquia, concello, comarca e provincia. Valorar a participación cidadá nun estado democrático. Coñecer e valorar a diversidade lingüística e cultural do estado español.	12	9		X	
6	A poboación en Galicia e España	Coñecer e describir brevemente os conceptos demográficos básicos. Identificar e diferenciar os distintos tipos de pirámides de poboación existentes. Diferenciar os distintos tipos de movementos migratorios (emigración e inmigración). Coñecer e identificar as principais actividades económicas e produtivas. Distinguir cales son os sectores económicos.	10	8		X	
7	A Idade Media	Coñecer e diferenciar as distintas fontes históricas. Identificar os feitos históricos máis importantes da Idade Media. Descubrir as características dos reinos visigodos. Coñecer a conquista musulmá e identificar o al Ándalus como un feito diferencial da península Ibérica. Identificar e distinguir os diferentes reinos cristiáns na reconquista. Coñecer e diferenciar entre a arte románica e a gótica.	12	8			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
7	A Idade Media	Relacionar o Camiño de Santiago co esplendor de Compostela.	12	8			X
8	A Idade Moderna	Identificar e recoñecer as características de España e Galicia na Idade Moderna. Revisar a importancia dos Reis Católicos na historia de España. Coñecer os grandes descubridores e inventos da Idade Moderna. Coñecer a monarquía dos Austrias e a dos Borbóns. Coñecer e valorar a arte deste período. Coñecer e diferenciar entre a arte do Renacemento e o Barroco.	12	8			X
9	Imos de visita cultural	Valorar e recoñecer o patrimonio histórico e cultural de Galicia e España. Descubrir os museos, sitios e monumentos históricos máis importantes de Galicia e de España. Identificar os diferentes tipos de patrimonio: natural, histórico, cultural e artístico. Identificar os diferentes tipos de Ben de Interese Cultural.	10	4			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	O universo e a Terra	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar e analizar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Describe os compoñentes do Sistema Solar. Define os movementos de rotación e translación e as súas consecuencias.	PE	30
CA1.1 - Utilizar recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma segura e eficiente, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual, en equipo e en rede.	Utiliza recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma eficiente.	TI	70
CA1.2 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.	Formula preguntas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Buscar, seleccionar e contrastar información, de diferentes fontes seguras e fiables, usando os criterios de fiabilidade de fontes, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural.	Busca, selecciona e contrasta información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico.		
CA1.4 - Realizar experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados, realizando observacións e medicións precisas e rexistrándoa correctamente.	Realiza experimentos guiados, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados.		
CA2.2 - Establecer conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Establece conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio social e cultural.		
CA2.3 - Promover estilos de vida sustentable e consecuentes co respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección das persoas e do planeta, a partir da análise crítica da intervención humana na contorna.	Promove estilos de vida sustentable e consecuentes co respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección das persoas e do planeta.		
CA2.4 - Participar con actitude emprendedora na procura, contraste e avaliación de propostas para afrontar problemas ecosociais, buscar solucións e actuar para a súa resolución, a partir da análise crítica das causas e consecuencias da intervención humana na contorna.	Participar na procura de propostas para afrontar problemas ecosociais a partir da análise crítica das causas e consecuencias da intervención humana na contorna.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Fases da investigación científica (observación, formulación de preguntas e predicións, planificación e realización de experimentos, recollida e análises de información e datos, comunicación de resultados...). - Instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación. - Terminoloxía propia da área e vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. - Fomento da curiosidade, da iniciativa, da constancia e do sentido da responsabilidade na realización das diferentes investigacións. - A ciencia, a tecnoloxía, a enxeñería e as matemáticas como actividades humanas. As profesións STEM na actualidade desde unha perspectiva de xénero. - Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo. A aula virtual. - A Terra, o universo e o Sistema Solar. Movementos terrestres e fases lunares.

UD	Título da UD	Duración
2	A representación da Terra	7

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar e analizar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.	PE	30
CA1.1 - Utilizar recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma segura e eficiente, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual, en equipo e en rede.	Utiliza recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma eficiente.	TI	70
CA1.2 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.	Formula preguntas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.		
CA1.3 - Buscar, seleccionar e contrastar información, de diferentes fontes seguras e fiables, usando os criterios de fiabilidade de fontes, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural.	Busca, selecciona e contrasta información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico.		
CA1.4 - Realizar experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados, realizando observacións e medicións precisas e rexistrándoas correctamente.	Realiza experimentos guiados, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados.		
CA2.2 - Establecer conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Establece conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio social e cultural.		
CA2.3 - Promover estilos de vida sustentable e consecuentes co respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección das persoas e do planeta, a partir da análise crítica da intervención humana na contorna.	Promove estilos de vida sustentable e consecuentes co respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección das persoas e do planeta.		
CA2.4 - Participar con actitude emprendedora na procura, contraste e avaliación de propostas para afrontar problemas ecosociais, buscar solucións e actuar para a súa resolución, a partir da análise crítica das causas e consecuencias da intervención humana na contorna.	Participar na procura de propostas para afrontar problemas ecosociais a partir da análise crítica das causas e consecuencias da intervención humana na contorna.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Fases da investigación científica (observación, formulación de preguntas e predicións, planificación e realización de experimentos, recollida e análises de información e datos, comunicación de resultados...). - Instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación. - Terminoloxía propia da área e vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. - Fomento da curiosidade, da iniciativa, da constancia e do sentido da responsabilidade na realización das diferentes investigacións. - A ciencia, a tecnoloxía, a enxeñería e as matemáticas como actividades humanas. As profesións STEM na actualidade desde unha perspectiva de xénero. - Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo. A aula virtual. - Cartografía, planos, mapas e planisferios. Escalas e símbolos convencionais de mapas, elaboración de itinerarios.

UD	Título da UD	Duración
3	O clima no mundo	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Buscar, seleccionar e contrastar información, de diferentes fontes seguras e fiables, usando os criterios de fiabilidade de fontes, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural.	Utiliza o léxico científico básico relativo aos climas do mundo.	PE	60
CA2.1 - Identificar e analizar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais.		
CA2.2 - Establecer conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes do mundo.		
CA1.1 - Utilizar recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma segura e eficiente, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual, en equipo e en rede.	Utiliza recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma eficiente.	TI	40
CA1.2 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.	Formula preguntas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Realizar experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados, realizando observacións e medicións precisas e rexistrándoas correctamente.	Realiza experimentos guiados, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados.		
CA2.4 - Participar con actitude emprendedora na procura, contraste e avaliación de propostas para afrontar problemas ecosociais, buscar solucións e actuar para a súa resolución, a partir da análise crítica das causas e consecuencias da intervención humana na contorna.	Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Fases da investigación científica (observación, formulación de preguntas e predicións, planificación e realización de experimentos, recollida e análises de información e datos, comunicación de resultados...). - Instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación. - Terminoloxía propia da área e vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. - Fomento da curiosidade, da iniciativa, da constancia e do sentido da responsabilidade na realización das diferentes investigacións. - A ciencia, a tecnoloxía, a enxeñería e as matemáticas como actividades humanas. As profesións STEM na actualidade desde unha perspectiva de xénero. - Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo. A aula virtual. - Estratexias de recollida, almacenamento e representación de datos para facilitar a súa comprensión e análise. - O clima e o planeta. Tipos de clima en Galicia e en España. Elementos e factores climáticos. - O cambio climático do local ao global: causas e consecuencias. Medidas de mitigación e adaptación.

UD	Título da UD	Duración
4	Clima e paisaxe de Galicia	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Buscar, seleccionar e contrastar información, de diferentes fontes seguras e fiables, usando os criterios de fiabilidade de fontes, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural.	Utiliza o léxico científico básico relativo aos climas de España e de Galicia.	PE	60

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar e analizar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España e Galicia e as zonas ás que afecta cada un.		
CA2.2 - Establecer conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Explica as características das principais paisaxes de España e Galicia valorando a súa diversidade.		
CA1.1 - Utilizar recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma segura e eficiente, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual, en equipo e en rede.	Utiliza recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma eficiente.		
CA1.2 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.	Formula preguntas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.		
CA1.4 - Realizar experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados, realizando observacións e medicións precisas e rexistrándoas correctamente.	Realiza experimentos guiados, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados.		
CA2.3 - Promover estilos de vida sustentable e consecuentes co respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección das persoas e do planeta, a partir da análise crítica da intervención humana na contorna.	Promove estilos de vida sustentable e consecuentes co respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección das persoas e do planeta.		
CA2.4 - Participar con actitude emprendedora na procura, contraste e avaliación de propostas para afrontar problemas ecosociais, buscar solucións e actuar para a súa resolución, a partir da análise crítica das causas e consecuencias da intervención humana na contorna.	Favorece o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.		
		TI	40

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Fases da investigación científica (observación, formulación de preguntas e predicións, planificación e realización de experimentos, recollida e análises de información e datos, comunicación de resultados...). - Instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación. - Terminoloxía propia da área e vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. - Fomento da curiosidade, da iniciativa, da constancia e do sentido da responsabilidade na realización das diferentes investigacións. - A ciencia, a tecnoloxía, a enxeñería e as matemáticas como actividades humanas. As profesións STEM na actualidade desde unha perspectiva de xénero.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo. A aula virtual. - Estratexias de recollida, almacenamento e representación de datos para facilitar a súa comprensión e análise. - O clima e o planeta. Tipos de clima en Galicia e en España. Elementos e factores climáticos. - O cambio climático do local ao global: causas e consecuencias. Medidas de mitigación e adaptación. - O desenvolvemento sustentable. A actividade humana sobre o espazo e a explotación dos recursos. A actividade económica e a distribución da riqueza: desigualdade social e rexional no mundo e en España. Os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable. - Estilos de vida sustentable: os límites do planeta e o esgotamento de recursos.

UD	Título da UD	Duración
5	Organización política e territorial de España e de Galicia	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Buscar, seleccionar e contrastar información, de diferentes fontes seguras e fiables, usando os criterios de fiabilidade de fontes, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural.	Utiliza o léxico científico básico relativo ás institucións políticas de España e Galicia.	PE	50
CA2.1 - Identificar e analizar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Explica a organización territorial de España e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España.		
CA3.4 - Explicar o funcionamento xeral dos órganos de goberno do concello, das comunidades autónomas, do Estado español e da Unión Europea, valorando as súas funcións e a xestión dos servizos públicos para a cidadanía.	Identifica as principais institucións do Estado español e de Galicia e describe as súas funcións e a súa organización.		
CA1.1 - Utilizar recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma segura e eficiente, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual, en equipo e en rede.	Utiliza recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma eficiente.	TI	50
CA1.2 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.	Formula preguntas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Realizar experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados, realizando observacións e medicións precisas e rexistrándoas correctamente.	Realiza experimentos guiados, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados.		
CA2.2 - Establecer conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Establece sinxelas conexións entre as diversas institucións de goberno de España e Galicia.		
CA2.4 - Participar con actitude emprendedora na procura, contraste e avaliación de propostas para afrontar problemas ecosociais, buscar solucións e actuar para a súa resolución, a partir da análise crítica das causas e consecuencias da intervención humana na contorna.	Participa con actitude emprendedora na procura de propostas para afrontar problemas sociais e busca solucións para a súa resolución.		
CA3.1 - Analizar os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a sociedade actual, valorando a diversidade etnocultural ou afectivo-sexual e a cohesión social, e mostrando empatía e respecto por outras culturas e a igualdade de xénero.	Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.		
CA3.2 - Promover actitudes de igualdade de xénero e condutas non sexistas, analizando e contrastando diferentes modelos na nosa sociedade.	Promove actitudes de igualdade de xénero e condutas non sexistas.		
CA3.3 - Resolver de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa e equitativa a partir da linguaxe inclusiva e non violenta e explicando e exercitando as principais normas, dereitos, deberes e liberdades que forman parte da Constitución española e da de Unión Europea, e coñecendo a función que o Estado e as súas institucións desempeñan no mantemento da paz, a seguridade integral cidadá e o recoñecemento das vítimas da violencia.	Resolver de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa e equitativa a partir da linguaxe inclusiva.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Fases da investigación científica (observación, formulación de preguntas e predicións, planificación e realización de experimentos, recollida e análises de información e datos, comunicación de resultados...). - Instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación. - Terminoloxía propia da área e vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. - Fomento da curiosidade, da iniciativa, da constancia e do sentido da responsabilidade na realización das diferentes investigacións. - Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo. A aula virtual. - Cartografía, planos, mapas e planisferios. Escalas e símbolos convencionais de mapas, elaboración de itinerarios.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A cultura de paz e non violencia. O pensamento crítico como ferramenta para a análise dos conflitos de intereses. O recoñecemento das vítimas da violencia. - A organización política. Principais entidades políticas e administrativas da contorna local, provincial e autonómica en Galicia. Sistemas de representación e de participación política. - A memoria democrática. Análise multicausal do proceso de construción da democracia en España. - Galicia. Principais institucións, valores e funcións. - Seguridade viaria. Normas básicas de circulación, sinais de tráfico e marcas viarios. Condutas e hábitos viarios correctos. Causas e grupos de risco nos accidentes de tráfico.

UD	Título da UD	Duración
6	A poboación en Galicia e España	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Buscar, seleccionar e contrastar información, de diferentes fontes seguras e fiables, usando os criterios de fiabilidade de fontes, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural.	Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.	PE	60
CA2.1 - Identificar e analizar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española e galega.		
CA2.2 - Establecer conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Explica o proceso da evolución da poboación en España e Galicia e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.		
CA3.1 - Analizar os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a sociedade actual, valorando a diversidade etnocultural ou afectivo-sexual e a cohesión social, e mostrando empatía e respecto por outras culturas e a igualdade de xénero.	Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española e galega.		
CA1.1 - Utilizar recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma segura e eficiente, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual, en equipo e en rede.	Utiliza recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma eficiente.	TI	40
CA1.2 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.	Formula preguntas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Realizar experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados, realizando observacións e medicións precisas e rexistrándoas correctamente.	Realiza observacións e medicións precisas e rexístraas correctamente empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados.		
CA2.4 - Participar con actitude emprendedora na procura, contraste e avaliación de propostas para afrontar problemas ecosociais, buscar solucións e actuar para a súa resolución, a partir da análise crítica das causas e consecuencias da intervención humana na contorna.	Favorece o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.		
CA3.2 - Promover actitudes de igualdade de xénero e condutas non sexistas, analizando e contrastando diferentes modelos na nosa sociedade.	Promove actitudes de igualdade de xénero e condutas non sexistas.		
CA3.3 - Resolver de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa e equitativa a partir da linguaxe inclusiva e non violenta e explicando e exercitando as principais normas, dereitos, deberes e liberdades que forman parte da Constitución española e da de Unión Europea, e coñecendo a función que o Estado e as súas institucións desempeñan no mantemento da paz, a seguridade integral cidadá e o recoñecemento das vítimas da violencia.	Resolver de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa e equitativa a partir da linguaxe inclusiva.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Fases da investigación científica (observación, formulación de preguntas e predicións, planificación e realización de experimentos, recollida e análises de información e datos, comunicación de resultados...). - Instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación. - Terminoloxía propia da área e vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. - Fomento da curiosidade, da iniciativa, da constancia e do sentido da responsabilidade na realización das diferentes investigacións. - Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo. A aula virtual. - Estratexias de recollida, almacenamento e representación de datos para facilitar a súa comprensión e análise. - O desenvolvemento sustentable. A actividade humana sobre o espazo e a explotación dos recursos. A actividade económica e a distribución da riqueza: desigualdade social e rexional no mundo e en España. Os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable. - Estilos de vida sustentable: os límites do planeta e o esgotamento de recursos. - A cultura de paz e non violencia. O pensamento crítico como ferramenta para a análise dos conflitos de intereses. O recoñecemento das vítimas da violencia. - Migracións e diversidade cultural. As principais variables demográficas e a súa representación gráfica. Os comportamentos da poboación e a súa evolución. Os movementos migratorios e a apreciación da diversidade cultural. Contraste entre zonas urbanas e de - Igualdade de xénero e condutas non sexistas. Crítica dos estereotipos e roles nos distintos ámbitos: académico, profesional, social e cultural. Accións para a igualdade efectiva entre mulleres e homes.

UD	Título da UD	Duración
7	A Idade Media	8

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Buscar, seleccionar e contrastar información, de diferentes fontes seguras e fiables, usando os criterios de fiabilidade de fontes, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural.	Utiliza o léxico científico básico relativo a historia e a Idade Media.	PE	60
CA2.1 - Identificar e analizar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media asociándoa aos feitos que marcan os seus inicios e finais.		
CA2.2 - Establecer conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval de España e de Galicia, describindo as súas principais características.		
CA3.1 - Analizar os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a sociedade actual, valorando a diversidade etnocultural ou afectivo-sexual e a cohesión social, e mostrando empatía e respecto por outras culturas e a igualdade de xénero.	Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.		
CA4.2 - Analizar relacións de causalidade, simultaneidade e sucesión entre diferentes elementos do medio social e cultural desde a Idade Media ata a actualidade, situando cronoloxicamente os feitos.	Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.		
CA4.3 - Coñecer persoas, grupos sociais relevantes e formas de vida das sociedades desde a Idade Media ata a actualidade, incorporando a perspectiva de xénero, situándoa cronoloxicamente e identificando trazos significativos sociais en distintas épocas da historia.	Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España na época medieval.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Utilizar recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma segura e eficiente, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual, en equipo e en rede.	Utiliza recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma eficiente.	TI	40
CA1.2 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.	Formula preguntas sobre o medio social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.		
CA1.4 - Realizar experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados, realizando observacións e medicións precisas e rexistrándoas correctamente.	Realizando observacións precisas rexistrándoas correctamente e empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados.		
CA2.4 - Participar con actitude emprendedora na procura, contraste e avaliación de propostas para afrontar problemas ecosociais, buscar solucións e actuar para a súa resolución, a partir da análise crítica das causas e consecuencias da intervención humana na contorna.	Promove estilos de vida sustentable e consecuentes co respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección das persoas e do planeta.		
CA4.1 - Valorar, protexer e mostrar actitudes de conservación e mellora do patrimonio natural e cultural a través de propostas e accións que reflectan compromisos e condutas en favor da sustentabilidade.	Identifica, valora e respecta o patrimonio histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación de mellora.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Fases da investigación científica (observación, formulación de preguntas e predicións, planificación e realización de experimentos, recollida e análises de información e datos, comunicación de resultados...). - Instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación. - Terminoloxía propia da área e vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. - Fomento da curiosidade, da iniciativa, da constancia e do sentido da responsabilidade na realización das diferentes investigacións. - Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo. A aula virtual. - O desenvolvemento sustentable. A actividade humana sobre o espazo e a explotación dos recursos. A actividade económica e a distribución da riqueza: desigualdade social e rexional no mundo e en España. Os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable. - Historia e cultura das minorías étnicas presentes no noso país: diversidade cultural e lingüística de Galicia. - A cultura de paz e non violencia. O pensamento crítico como ferramenta para a análise dos conflitos de intereses. O recoñecemento das vítimas da violencia. - Igualdade de xénero e condutas non sexistas. Crítica dos estereotipos e roles nos distintos ámbitos: académico, profesional, social e cultural. Accións para a igualdade efectiva entre mulleres e homes.

Contidos

- As fontes históricas: clasificación e utilización das distintas fontes (orais, escritas, patrimoniais).
- O tempo histórico na Idade Media: o Camiño de Santiago, o Románico e o Gótico, duración e feitos históricos, papel representado por suxeitos históricos (individuais e colectivos), acontecementos e procesos.
- As expresións artísticas e culturais medievais, modernas e contemporáneas en Galicia e a súa contextualización histórica desde unha perspectiva de xénero. A función da arte e a cultura no mundo actual.
- O patrimonio natural e cultural como ben e recurso; o seu uso, coidado e conservación.

UD	Título da UD	Duración
8	A Idade Moderna	8

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Buscar, seleccionar e contrastar información, de diferentes fontes seguras e fiables, usando os criterios de fiabilidade de fontes, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural.	Utiliza o léxico científico básico relativo a historia e a Idade Moderna.	PE	60
CA2.1 - Identificar e analizar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Moderna asociándoa aos feitos que marcan os seus inicios e finais.		
CA2.2 - Establecer conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo.		
CA3.1 - Analizar os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a sociedade actual, valorando a diversidade etnocultural ou afectivo-sexual e a cohesión social, e mostrando empatía e respecto por outras culturas e a igualdade de xénero.	Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas.		
CA4.1 - Valorar, protexer e mostrar actitudes de conservación e mellora do patrimonio natural e cultural a través de propostas e accións que reflectan compromisos e condutas en favor da sustentabilidade.	Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Analizar relacións de causalidade, simultaneidade e sucesión entre diferentes elementos do medio social e cultural desde a Idade Media ata a actualidade, situando cronoloxicamente os feitos.	Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia moderna de España, describindo as súas principais características.		
CA1.1 - Utilizar recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma segura e eficiente, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual, en equipo e en rede.	Utiliza recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma eficiente.	TI	40
CA1.2 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.	Formula preguntas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.		
CA1.4 - Realizar experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados, realizando observacións e medicións precisas e rexistrándoas correctamente.	Realizando observacións precisas rexistrándoas correctamente e empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados.		
CA2.4 - Participar con actitude emprendedora na procura, contraste e avaliación de propostas para afrontar problemas ecosociais, buscar solucións e actuar para a súa resolución, a partir da análise crítica das causas e consecuencias da intervención humana na contorna.	Aprécia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.		
CA4.3 - Coñecer persoas, grupos sociais relevantes e formas de vida das sociedades desde a Idade Media ata a actualidade, incorporando a perspectiva de xénero, situándoas cronoloxicamente e identificando trazos significativos sociais en distintas épocas da historia.	Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España na Idade Moderna.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Fases da investigación científica (observación, formulación de preguntas e predicións, planificación e realización de experimentos, recollida e análises de información e datos, comunicación de resultados...). - Instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación. - Terminoloxía propia da área e vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. - Fomento da curiosidade, da iniciativa, da constancia e do sentido da responsabilidade na realización das diferentes investigacións. - Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo. A aula virtual. - O desenvolvemento sustentable. A actividade humana sobre o espazo e a explotación dos recursos. A actividade económica e a distribución da riqueza: desigualdade social e rexional no mundo e en España. Os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable. - Estilos de vida sustentable: os límites do planeta e o esgotamento de recursos.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Historia e cultura das minorías étnicas presentes no noso país: diversidade cultural e lingüística de Galicia. - A cultura de paz e non violencia. O pensamento crítico como ferramenta para a análise dos conflitos de intereses. O recoñecemento das vítimas da violencia. - Migracións e diversidade cultural. As principais variables demográficas e a súa representación gráfica. Os comportamentos da poboación e a súa evolución. Os movementos migratorios e a apreciación da diversidade cultural. Contraste entre zonas urbanas e de - As fontes históricas: clasificación e utilización das distintas fontes (orais, escritas, patrimoniais). - O tempo histórico na Idade Moderna: os descubrimentos, o Renacemento e o Barroco, duración e feitos históricos, papel representado por suxeitos históricos (individuais e colectivos), acontecementos e procesos. - As expresións artísticas e culturais medievais, modernas e contemporáneas en Galicia e a súa contextualización histórica desde unha perspectiva de xénero. A función da arte e a cultura no mundo actual. - O patrimonio natural e cultural como ben e recurso; o seu uso, coidado e conservación.

UD	Título da UD	Duración
9	Imos de visita cultural	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Utilizar recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma segura e eficiente, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual, en equipo e en rede.	Utiliza recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma eficiente.	TI	100
CA1.2 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.	Formula preguntas sobre o medio social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.		
CA1.3 - Buscar, seleccionar e contrastar información, de diferentes fontes seguras e fiables, usando os criterios de fiabilidade de fontes, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural.	Busca, seleccionar e contrastar información, de diferentes fontes seguras e fiables, adquirindo léxico científico básico.		
CA1.4 - Realizar experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados, realizando observacións e medicións precisas e rexistrándoas correctamente.	Realizando observacións precisas rexistrándoas correctamente e empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos asociados.		
CA2.1 - Identificar e analizar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Identifica os diferentes tipos de patrimonio que existen.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Establecer conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Valora a importancia dos museos, sitios e monumentos históricos como espazos onde se ensina e aprende.		
CA2.4 - Participar con actitude emprendedora na procura, contraste e avaliación de propostas para afrontar problemas ecosociais, buscar solucións e actuar para a súa resolución, a partir da análise crítica das causas e consecuencias da intervención humana na contorna.	Identifica, valora e respecta o patrimonio cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.		
CA3.1 - Analizar os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a sociedade actual, valorando a diversidade etnocultural ou afectivo-sexual e a cohesión social, e mostrando empatía e respecto por outras culturas e a igualdade de xénero.	Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.		
CA3.3 - Resolver de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa e equitativa a partir da linguaxe inclusiva e non violenta e explicando e exercitando as principais normas, dereitos, deberes e liberdades que forman parte da Constitución española e da de Unión Europea, e coñecendo a función que o Estado e as súas institucións desempeñan no mantemento da paz, a seguridade integral cidadá e o recoñecemento das vítimas da violencia.	Resolver de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa e equitativa a partir da linguaxe inclusiva.		
CA4.1 - Valorar, protexer e mostrar actitudes de conservación e mellora do patrimonio natural e cultural a través de propostas e accións que reflectan compromisos e condutas en favor da sustentabilidade.	Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Fases da investigación científica (observación, formulación de preguntas e predicións, planificación e realización de experimentos, recollida e análises de información e datos, comunicación de resultados...). - Instrumentos e dispositivos apropiados para realizar observacións e medicións precisas de acordo coas necesidades da investigación. - Terminoloxía propia da área e vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. - Fomento da curiosidade, da iniciativa, da constancia e do sentido da responsabilidade na realización das diferentes investigacións. - Dispositivos e recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo. A aula virtual. - O desenvolvemento sustentable. A actividade humana sobre o espazo e a explotación dos recursos. A actividade económica e a distribución da riqueza: desigualdade social e rexional no mundo e en España. Os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable. - Historia e cultura das minorías étnicas presentes no noso país: diversidade cultural e lingüística de Galicia.

Contidos

- A cultura de paz e non violencia. O pensamento crítico como ferramenta para a análise dos conflitos de intereses. O recoñecemento das vítimas da violencia.
- Igualdade de xénero e condutas non sexistas. Crítica dos estereotipos e roles nos distintos ámbitos: académico, profesional, social e cultural. Accións para a igualdade efectiva entre mulleres e homes.
- Seguridade viaria. Normas básicas de circulación, sinais de tráfico e marcas viarios. Condutas e hábitos viarios correctos. Causas e grupos de risco nos accidentes de tráfico.
- O patrimonio natural e cultural como ben e recurso; o seu uso, coidado e conservación.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía é un dos elementos incluídos no currículo, que establece unhas pautas comúns a todas as áreas de Educación Primaria, e unhas indicacións específicas para cada área.

No decreto do currículo, concréntanse os principios metodolóxicos para todas as áreas, os cales terei en conta ao longo da presente programación, resúmense en:

- Especial atención á diversidade e á detección de dificultades de aprendizaxe, para aplicar mecanismos de reforzo (organizativos e curriculares).
 - Participación activa e inclusiva, dirixida ao logro dos obxectivos de etapa e as competencias clave.
 - Desenvolvemento de actividades relacionadas coa resolución de problemas da vida real.
 - A lectura constitúe un factor fundamental no proceso de aprendizaxe.
 - Deseño e posta en práctica de actividades de aprendizaxe integradas, que permitan ao alumnado avanzar cara resultados de aprendizaxe en máis dunha competencia.
 - Impartirse de forma integrada o currículo de todas as linguas, co fin de favorecer ao desenvolvemento eficaz da competencia en comunicación lingüística.
 - Emprego da plataforma dixital E-DIXGAL para o proceso de ensinanza e aprendizaxe, favorecendo así o uso de ferramentas TIC e mellorando a competencia dixital, así como potenciando a importancia destas ferramentas dixitais.
- Así, tendo en conta o anterior, a metodoloxía que se rexerá nas áreas de Lingua Castela, Lingua Galega, Matemáticas, Ciencias da Natureza e Ciencias Sociais e Valores Sociais e Cívicos será comunicativa, inclusiva, activa e participativa en todo momento, xa que se fomentará a implicación e a cooperación dos discentes co fin de que todos/as participen nas distintas actividades propostas, poñendo en xogo os seus coñecementos previos e experiencias, como punto de partida para ir remodelando os mesmos e acercalos cara uns coñecementos fundamentados teoricamente.
- Finalmente, comentar que se utilizará tanto a biblioteca do centro/aula as TIC para desenvolver unha educación de calidade tal e como propón a LOMLOE, para buscar, seleccionar, procesar y comunicar información, ademais de transformala en coñecemento.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Recursos tecnolóxicos
Recursos didácticos
Recursos bibliográficos
Recursos audiovisuais
Materiais de reforzo e ampliación

O alumnado de 5º de EP forma parte do programa E-DIXGAL do centro polo que empregarán os ordenador que se lles facilita no cento. Tamén poden facer usos doutros aparellos cos que contén de xeito persoal (tabletas, e-book, ordenador,...).

Empregaremos os diferentes recursos didácticos que nos brindan as editoriais do proxecto E-DIXGAL. Tamén empregaremos recursos de elaboración propia usando, por exemplo a páxina web Liveworksheets, plataformas dixitais como Kahoot, Genially ou Quizziz... entre outras,

para facer tests on line e comprobar o nivel de adquisición dos coñecementos traballados.

Contaremos cos variados recursos bibliográficos e audiovisuais dos que dispón a biblioteca do centro.

Así mesmo, contarase con materiais de reforzo e ampliación para atender as necesidades individuais do alumnado.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Durante os primeiros días lectivos levaranse a cabo a pertinente avaliación inicial da materia, consistente nunha proba deseñada para valorar as aprendizaxes imprescindíbeis do curso anterior; e, atendendo ós seus resultados, adoptaranse as medidas necesarias para o alumnado que así o precise (plan de RE, solicitude de apoio educativo na aula, ...).

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	10	10	12	12	12	10	12	12	10	100
Proba escrita	30	30	60	60	50	60	60	60	0	47
Táboa de indicadores	70	70	40	40	50	40	40	40	100	53

Criterios de cualificación:

Nas áreas de: Lingua e Literatura Galega e Castelá, Matemáticas, Ciencias Sociais e Ciencias da Natureza, teranse en conta os seguintes criterios de cualificación atendendo ás tres modalidades de ensinanza-aprendizaxe que se poidan dar ao longo deste curso:

-Valoración dos contidos e competencias adquiridas ou desenvolvidas nas unidades 60%

-Realización do traballo diario na clase : realización axeitada do traballo , limpeza e coidado dos traballos feitos , realización e presentación de fichas e cuestionarios 20%

-Realización axeitada do traballo da casa: deberes e traballos específicos 10%

-Valoración de actitudes na aula: escoita activa, participación axeitada, esforzo, colaboración , respecto das normas (de aula e de centro), dos compañeiros e mestres 10%

Ademais, valorarase, en gran medida, a actitude do alumnado en tódalas tarefas levadas a cabo polo centro, tanto dentro como fóra da aula: bo comportamento, respecto das normas de convivencia da aula, do centro ou do lugar no que se desenvolva a actividade, compañeirismo e participación activa nas actividades propostas.

Tamén se fará especial fincapé na ortografía, respecto das normas de presentación de traballos escritos (marxes, interliñado, separación de palabras...), lectura e comprensión lectora.

Esta información será comunicada, tanto ao alumnado como aos pais, nais ou persoas que exerzan a tutoría legal ao inicio do curso, sendo lembrada, sempre e cando se estime oportuno, ao longo do mesmo.

De acordo coa orde do 25 de xaneiro de 2022 en relación coa avaliación do alumnado , en 5º de EP o alumnado promocionará automaticamente ó seguinte curso. Se no contexto do proceso de avaliación continúa se observa que o progreso dunha alumna/o non é o axeitado, estableceranse as medidas de RE necesarias para garantir a adquisición das aprendizaxes imprescindíbeis para continuar o proceso educativo.

Criterios de recuperación:

Para o alumnado con materias pendentes de cursos anteriores xa se teñen elaborados os seus correspondentes plans de RE e farase un seguimento periódico dos mesmos , ca posibilidade de facer as modificacións oportuna según se vexa necesario.

6. Medidas de atención á diversidade

A atención á diversidade é un principio fundamental que debe estar presente en toda a ensinanza básica, co obxectivo de proporcionar a todo o alumnado unha educación adecuada ás súas necesidades, tendo sempre en conta os principios de inclusión e normalización tal e como se establece na LOMLOE.

Entre as medidas de carácter xeral establécense as seguintes:

- Reforzo educativo (medida ordinaria de atención á diversidade que afecta a elementos non prescriptivos do currículo, é dicir, á secuencia de contidos, ás formas e instrumentos de avaliación, á organización da aula, aos agrupamentos de alumnos e ao todo aquilo incluído dentro do ámbito da metodoloxía. e apoio do profesorado con dispoñibilidade horaria.
- Programas de reforzo nas áreas instrumentais básicas.
- Programas de recuperación.
- Adaptación, se fora o caso, dos instrumentos ou procedementos de avaliación.
- Medidas e actuacións destinadas á mellora da convivencia.
- Programas de enriquecemento curricular.
- Metodoloxía que ten en conta o traballo colaborativo e que promova a inclusión. Programas de habilidades sociais.

Outras medidas específicas e excepcionais:

Adaptacións curriculares: modificación dun ou de máis elementos prescriptivos do currículo, como son os obxectivos, os contidos e os criterios de avaliación, para atender ás necesidades educativas dun alumno ou alumna motivada tanto por unha determinada dificultade persoal coma polas súas capacidades excepcionais.

Agrupamentos flexibles.

Apoio do profesorado especialista en Pedagogía Terapéutica e/ou Audición e Linguaxe.

Atención educativa ao alumnado que, por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada a un centro educativo.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Uso das tecnoloxías da información e comunicación	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento e educación cívica e constitucional	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9
ET.1 - Comprensión lectora	X

	UD 9
ET.2 - Expresión oral e escrita	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X
ET.4 - Uso das tecnoloxías da información e comunicación	X
ET.5 - Emprendemento e educación cívica e constitucional	X

Observacións:

Trataremos de fomentar a calidade, equidade e inclusión educativa das persoas con discapacidade, a igualdade de oportunidades e non - discriminación por razón de discapacidade, medidas de flexibilización e alternativas metodolóxicas, adaptacións curriculares, accesibilidade universal, deseño para todas as persoas, atención á diversidade e todas aquelas medidas que sexan necesarias para conseguir que o alumnado con discapacidade poida acceder a unha educación de calidade en igualdade de oportunidades. Na aula promoverase o desenvolvemento dos valores que fomenten a igualdade efectiva entre homes e mulleres e a prevención da violencia de xénero, e dos valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non - discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

Do mesmo xeito, promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento de calquera tipo de violencia.

Evitaranse os comportamentos, estereotipos e contidos sexistas, así como aqueles que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual.

No ámbito da educación e da seguridade viaria incorporaranse e promoveranse accións para a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico, co fin de que o alumnado coñeza os seus dereitos e deberes como usuario/a das vías, en calidade de peóns, persoa viaxeira e persoa condutora de bicicletas, respecte as normas e os sinais, e de que se favoreza a convivencia, a tolerancia, a prudencia, o autocontrol, o diálogo e a empatía con actuacións axeitadas tendentes a evitar os accidentes de tráfico e as súas secuelas.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Celebración das conmemoracións oficiais	Celebraranse de xeito especial as conmemoracións que marca a Consellería de Ordenación Universitaria para o ano académico e que se reflicten no calendario escolar.			
Saídas educativas e culturais	Organizarase algunha saída educativa e cultural no 2º ou 3º trimestre en función dos contidos curriculares propostos e unha saída de un día de carácter lúdico de cara ó remate de curso. Así mesmo poderase participar naquelas saídas ofertadas polo concello ou por outras entidades e organismos e que se consideren axeitadas para o alumnado do curso.			

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Actividades propostas polo centro	Tamén se tratará de manter a continuidade e participación en actividades levadas a cabo no propio centro por diferentes asociacións.			

Observacións:

En función das necesidades estas actividades poderán ser ampliadas, reducidas ou modificadas ó longo do curso.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
-Realizo a programación da miña área educativa tendo como referente a LOMLOE.
-Formulo os obxectivos didácticos de forma que expresan claramente habilidades/contido e actitudes que os meus alumnos/as deben conseguir.
-Selecciono e secuencio os contidos da miña programación de aula cunha distribución e progresión adecuada ás características do meu grupo de alumnos/as.
-Planifico as clases de modo flexible, preparando actividades e recursos axustados o máis posible ás necesidades e intereses dos alumnos/as.
-Establezo de forma explícita, os criterios, estándares, procedementos, momentos e instrumentos de avaliación que permiten facer o seguimento do progreso dos alumnos/as e comprobar o grado no que acadan as aprendizaxes.
-As medidas de atención á diversidade aplicadas son correctas.
-O clima establecido na aula para a realización das actividades de ensino-aprendizaxe foi adecuada.
-A metodoloxía empregada axuda a que os alumnos acaden as competencias
-Os alumnos progresaron en todos os aspectos, é dicir, acadaron os obxectivos propostos e melloraron con respecto ao inicio de curso.
-En xeral, a coordinación do equipo docente e a relación co resto da comunidade educativa (profesorado, alumnado e familias) foi correcta.

Descrición:

Estes indicadores avalíaranse segundo a seguinte escala:

- Inadecuado (0) : Escasa ou nula constancia. Non se acadan os mínimos aceptables e precisa unha mellora substancial.
- Insuficiente (1) : Omítense elementos fundamentais do indicador.
- Básico (2) : Cumprimento suficiente deste indicador.
- Competente (3) : Hai prácticas sólidas. Clara evidencia de competencia no indicador.
- Excelente (4) : Prácticas excepcionais. Modelo de referencia de boas prácticas.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Para o alumnado con materias pendentes de cursos anteriores xa se teñen elaborados os seus correspondentes plans de RE e farase un seguimento periódico dos mesmos, coa posibilidade de facer as modificacións oportunas segundo se vexa necesario.

9. Outros apartados